

Összefoglaló az Allergia-parlagfű kerekasztal 2013. november 20-i üléséről

Az ülésre 2013. november 20-án, a Képviselői irodaház 562. számú termében került sor.

Levezető elnök: *Bartos Mónika* és *Szabó Rebeka* országgyűlési képviselő, a kerekasztal társelnökei.

Résztevők:

Bartos Mónika országgyűlési képviselő, *Exner Tamás* (PME), *Friedl Zoltán* (FÖMI), *Hajósy Adrienne* (MTA), *Dr. Juhászné Halász Judit* (PME), *Kárpátiné Dr. Györffy Katalin* (NMNK), *Lantos Lajos*, *Mezei Attila* (VM), *Nékám Kristóf* (Magyar Allergia Szövetség), *Dr. Páldy Anna* (OKI), *Sáringer-Kenyeres Dóra* (NEKI), *Sáringer-Kenyeres Tamás* országgyűlési képviselő, *Dr. Simonyi Péter* (OGY FFB), *Sogrik György* (PME), *Surek György* (FÖMI), *Szabó Rebeka* országgyűlési képviselő, *Szacsuriné Onda Judit* (VM Élft), *Szalai Sándor* (SZIE), *Szalkai Gábor* (VM), *Szauder Mihály* (OGY), *Dr. Sziráki György* (MTM), *Szőke Tamás*, *Verő Krisztina* (PME),

Tervezett napirend

1. A Fenntartható fejlődés bizottságának készülő *Ajánlások* vitája és véglegesítése
2. Egyebek

*

Bartos Mónika megköszönte a kerekasztal tagjainak az *Ajánlások* írása terén eddig kifejtett munkát. A véglegesített anyagot át fogja adni *Szili Katalinnak*, a Fenntartható fejlődés bizottsága elnökének. A bizottság, esetleg több bizottság együtt, napirendre tűzi majd, remélhetőleg rövid időn belül. Az szeretné, ha a mai ülésen a résztvevők fölvetnék azokat a kapcsolódó problémákat is, amikre a korábbi kerekasztalokon nem jutott idő.

Szabó Rebeka tájékoztatta a jelenlévőket, hogy vagy idén, vagy a jövő év elején még lesz kerekasztal, ahol majd tájékoztatást kapunk a 2013-as évről, és értékelni fogjuk a kerekasztal a 2010 nyara óta folyó munkáját, ez a mostani alkalom szolgáljon főként az *Ajánlások* véglegesítésére.

Simonyi Péter az *Ajánlások* kisebb pontosításait javasolta, melyek bekerültek a szövegbe. A három bizottság együttes ülését a kerekasztal nagy sikerének tartja.

Nékám Kristóf a kerekasztalról szóló szóróanyaggal kapcsolatban fogalmazott meg kritikát. Szerepelnek benne ugyan a 2012-es évre vonatkozó számok, de hiányzik a költséghatékonyságra vonatkozó értékelés. Mennyit ér például egy közfoglalkoztatott munkája? A kézi kapálásra a 100 eFt/ha adatot találta egy tájékoztatóban, ez sok vagy kevés? A hatékonyság vonatkozásában vizsgálták-e a rezisztencia következményeit?

Surek Györgynek ugyancsak kifogása van a szóróanyaggal kapcsolatban. A pollenkoncentráció ábráján nem egymás utáni - időjárás szempontjából nagyon különböző - évek görbéit kellene feltüntetni, hanem közel azonos időjárású éveket. Csak ezek szolgáltatnának valós összehasonlítást az adott évek védekezésének mennyiségéről és minőségéről.

Hajósy Adrienne védelmébe veszi a szóróanyagot, mert kötelező rövideje okán nyilván sok minden kényszerűen kimaradt belőle. A 2013-as évre vonatkozó szóróanyag tekintettel lesz az elhangzott kritikára.

Kárpátiné Dr. Györffy Katalin a gyomirtás költséghatékonyságára vonatkozó számokat ismerteti. 1 hektáron 1 embernek a kapálás - 8 órás munkaidőt feltételezve - 3 és fél napi munkája.

(Megj.: Az adatokból egy munkaóra költségére 3570 Ft adódik.) Gyomirtózni a parlagfű ellen lehet, még a napraforgó táblákon is, és a rezisztencia ellenére is. Nagy munka az ehhez szükséges információátadás és szervezés. A szakma összefogott, a kamara idén minden megyében szervezett "Arccal a parlagfű ellen!" címmel rendezvényt. Nagy probléma, hogy hiába gyomirtóznak sokszor a haszonnövény táblákon, mert a hozzájuk kapcsolódó utak mentén, valamint az építkezésekkel bolygatott területeken nem lehet gyomirtózni.

Sziráki György örül, hogy "minden a kezünkben van", hogy kiirtsuk a parlagfüvet. A rezisztencia kérdésében versenyfutás folyik, mert a rezisztencia kialakul, mindig újabb és újabb szerek szükségesek. Fontosnak tartja a tiszta vetőmagot. Hiába a védőzárral árult termék, mert a saját mag fertőzött lehet. Hiányolja, hogy a vetőmagra vonatkozó jogszabályokban nem szerepel a parlagfű. Az ún. "töréspont" módszert sem tartja jónak, mert rossznak tartja a rendeletben szereplő definíciót.

Sáringer-Kenyeres Tamás a vetőmag problémát másként látja. Példaként emlékeztet a rendszerváltás időszakára, mikor az új gazdák "a padlást is lesöpörték" a saját, ingyen vetőmagért, ám már egy év rossz tapasztalata elég volt ahhoz, hogy áttérjenek a kereskedelmi forgalomban kapható vetőmagokra. Igazat ad Kárpátiné Dr. Györffy Katalinnak, mostanra már megoldott a gyommentes napraforgó termesztése. Az ehhez segítséget nyújtó növényvédős szakember is körülbelül ugyanannyi van, mint település (3100, illetve 3200), ám a tevékenységük területi eloszlása nyilván nem ilyen kedvező. A légifotó létjogosultságát vitatja, mert a parlagfünek túl széles a színskálája. A fertőzöttség megállapításához ki kell menni a területre.

Szabó Rebeka is Sziráki György álláspontjától eltérően látja a vetőmagproblémát. A parlagfű magja nem a haszonnövény vetőmagjával kerül a talajba, mert a parlagfű termése már ott van, és hosszú évekig életképes. Az *Ajánlásokba* a megelőzésre vonatkozó szempont felvételét javasolja ("Minden intézkedés kidolgozásánál legyen szempont a parlagfű terjedés megelőzésének szolgálata.")

Surek György a felderítésben azért tartja fontosnak a távérzékelést, mert Magyarországon nagy a fertőzöttség. A parlagfű pontos felderítésére a módszereket a FÖMI az elmúlt években kidolgozta, ám az elmúlt két évben csak légi felderítés folyt. Ez gyakorlatilag csak egy magasról történő "szétnézést" jelent, míg a távérzékelés "ember-függetlenül" szolgáltatja a térképi eredményeket. (Előzetes eredményeik alapján a gabonatarlók mintegy 80 százaléka fertőzött.) Úgy véli, hogy a helikopteres fölmérés drága és nem hatékony. A FÖMI térképekre szükség lenne. *Szabó Rebeka* javaslatával, hogy a megelőzés álljon a középpontban, nagyon egyetért, mert nem lehet kapkodva hol ezt, hol azt (időnként az ellenkezőjét) csinálni. Érdeünk, hogy az EU készül, gyomokra vonatkozó szabályozása tekintettel legyen a magyar parlagfűhelyzetre, mert mi vagyunk Európában a legfertőzöttebbek. Hogy az EU szabályozás figyelembe vegye a sajátos magyar állapotot, ahhoz hiteles intézmények hiteles adataira van szükség, amit csak stabil költségvetéssel rendelkező intézményrendszer tud szolgáltatni.

Exner Tamás örül, hogy fölvetődött a gabonatarlók problémája, mert a parlagfű nem elemi csapás, hanem emberi mulasztás következménye. Idén 26 Nébih bejelentés sorsát kísérték figyelemmel, köztük 20 volt külterületi. A 6 belterületi bejelentésről nincs információ, a külterületiek közül 6 területen történt mentesítés, 5 esetben szerepel, hogy mentesítettek, ám a területen ennek nem volt nyoma, 7 bejelentés sorsa ismeretlen. Reméli, hogy jövőre jobban és átláthatóbban működik majd a rendszer. Nem ért egyet azzal, hogy a globális felmelegedésre vonatkozó pont kerüljön az *Ajánlásokba*. Az erről folyó vitában többen megszólaltak, és egyet nem értésüket fejezték ki a kihagyással kapcsolatban. A globális felmelegedés minden szakterületen megköveteli a fölkészülést (megelőzés, alkalmazkodás), ez alól a parlagfű probléma se vonhatja ki magát.

Páldy Anna a *Surek György* felszólalásában elhangzottakkal egyetért. A két intézmény (OKI, FÖMI) együttműködése már most is jó, de mindkét intézmény szeretné, ha több évre előre

látható pénzügyi keretek között tudna dolgozni. A szóróanyagba szerinte is hasonló időjárású évekből kellene választani pollenkoncentráció görbéket.

Hajósy Adrienne javasolja, hogy az EU most kezdődő, 2014-2020 operatív programjaiba kerüljön be a parlagfű-probléma, és ezt írjuk is be az *Ajánlásokba*.

Sáringer-Kenyeres Tamás megerősíti a légifényképezéssel kapcsolatos álláspontját, nem tartja monitorozásnak, csak ellenőrzésnek.

Kárpátiné Dr. Győrffy Katalin ismét felhívja a növényorvosok kulcsszerepére a figyelmet. A védekezés 2-4 leveles állapotig eredményes. A tarlókkal kapcsolatos munkák során a növényorvosok hatékonyan tudják segíteni a gazdálkodókat, az eszközök (fűkasza, benzin) beszerzése, valamint a munkaszervezés feladataiban.

Sogrik György felolvassa a PME álláspontját (ld. Melléklet), ami szerinte kimaradt az *Ajánlásokból*. Az ezt követő vitában *Sogrik György* megismételte javaslatát, hogy az *Ajánlások* "Kormányzati szinten" című szakaszába eredeti formájukban, szűkítés nélkül kerüljenek be a PME nevében benyújtott kiegészítések, köztük: a pollenkoncentrációra meghatározandó célértékek teljesüléséért felelős személy, ill. szervezet kijelölése; felelősök kijelölése, akik számon kérhetők a felderítetlen parlagfüves területek miatt; kormányzati intézkedések a parlagfűmentesítés és a parlagfűmentes gazdálkodás ösztönzése, támogatása, ill. kikényszerítése érdekében; kormányzati intézkedések, amelyekkel a tömeges pollenkibocsátás minden évben a pollenszezon kezdete (augusztus közepe) előtt megelőzhető.

Bartos Mónika és *Szabó Rebeka* - az *Ajánlások* vonatkozó pontjainak tételes felolvasásával - a vitában mellett érveltek, hogy a PME javaslatok már bekerültek az *Ajánlásokba*. Értelemszerűen nem a PME által írt mondatok, hanem a mondatok tartalma, az *Ajánlások* szerkezetéhez illően.

Simonyi Péter az EU programokba illőnek tartja a jelentős talajbolygatással járó beruházások és tevékenységek szabályozását. Ki kellene mondani, hogy csak olyan beavatkozások végezhetők, amelyek biztosítják a beavatkozás területének parlagfűmentes állapotát.

Szőke Tamás, aki nem tagja a kerekasztalnak, érdeklődő állampolgárként szól hozzá. Mint adófizető megdöbben, hogy nincsenek se a betegekre, se a fertőzött területekre vonatkozó hiteles számok. Nincs megelégedve a kerekasztal munkájával. A vitában próbálták elfogadtatni vele, hogy a mai ülés nem általános helyzetértékelés, hanem megbeszélés volt a parlagfüellenes tevékenység továbbfejlesztésére vonatkozó ajánlásokról és a hozzá kapcsolódó kérdésekről. Reméljük, sikerült meggyőzni.

Lantos Lajos írásban küldött hozzászólást az összefoglalóhoz: "A vita alapjául szolgáló "Ajánlások"-at nagyon korrekt, körültekintő és lényegre törő munkának tartom. Azon a szinten, amelyen ez felhasználásra kerülhet én sem kiegészíteni, sem javítani nem tudnám.

Én a gyakorlat oldaláról közelítem meg a problémát. Ezért az anyag "B) Intézményi szinten" megcímzett javaslatokból a 2. pont második bekezdésében szereplő gondolat: " - a mezőöri szolgálat intézményesített formában történő felélesztése;" részleteit szeretném kifejteni az alábbiak szerint.

Legyen hézagmentesen és folyamatosan felügyelve az ország egész területe a hagyományosan "csósz"-ként ismert mezőőrök, hegyőrök és erdőőrök, mint állami alkalmazottak által (az állami akarat érvényre juttatása érdekében, együtt működve a polgárőrséggel és a rendőrséggel). Legyenek a csószok ellátva a szükséges eszközökkel (a saját örterületeik helyrajzi térképrészleteivel, aktuális birtokos címlistákkal, esetleg később fényképezőgépekkel, stb.) Rendelkezzenek a szükséges (növényélettani, növényvédelmi, stb.) ismeretekkel, olyan szinten, hogy azt képesek legyenek tovább adni. Ismereteiket rendszeres továbbképzéseken folyamatosan frissítsék. Munkacsúcsok idején (pl. a parlagfű vegetációs időszakában, különösen június közepé-

től augusztus végéig) alkalmazhassanak "alkalmi segítőket", például kerékpáros diákmunkában. Kapjanak felhatalmazást a felszólító levelek első két példányának kiküldésére (olyan előnyömtatott bérmentesített levelezőlapokon, amin csak a címet és a hely-adatokat kell kézzel kitölteni), míg a harmadik felszólító levél egyik példánya a Hatóságnál landoljon, mint "feljelentés", hogy az a szükséges intézkedést megindítsa. A továbbiakban is működjön együtt a hatósággal az intézkedés eredményének visszajelzésével.

Ami a "fő bűnöst", a napraforgó termesztést illeti, szerintem is helyes volna valami tiltást alkalmazni a saját termesztésű - szennyezett - napraforgónak szaporítás célú felhasználására (bár ennek felderítése valóban nagyon nehéz lenne. Bizonyosan több eredményt lehetne elérni az anyagi ösztönzéssel. Olyan állami támogatásra gondolok, hogy a garantáltan "tiszta" (fémzárolt) vetőmag felvásárlási ára biztosítson költségfedezetet a többletköltségekre (pl. a ritkább tőállományú ültetvények kézi kapálással történő gyommentesítésére). Ugyanakkor, ennek a fémzárolt vetőmagnak az eladási ára nem lehet sokkal - legfeljebb 5%-kal - magasabb az aktuális piaci árnál (hogy ne érje meg kockáztatni). Egyébként a kézi kapálás (különösen a kapásnövényeknél), mint a mezőgazdasági termesztés jól bevált technológiája egyáltalán nem ördögtől való. Sok munkahelyhiányos vidéki településen segíthetné a foglalkoztatottságot. Többet érne a vegyszeres kezeléseknél egyfelől, és a szociális támogatásoknál másfelől."

Bartos Mónika összefoglalta az ülésen elhangzottakat, és ismertette a további teendőket. Az *Ajánlásokba* beépülnek az ülésen elhangzottak, és a jövő héten még lesz alkalom egy utolsó hozzászólásra a vita minden résztvevőjének. Ezt követően fogja átadni *Szili Katalinnak*, a Fenntartható fejlődés bizottsága elnökének az Ajánlásokat.

Budapest, 2013. december 4.

Saját jegyzetei alapján összeállította: *Hajósy Adrienne*

*

Mellékletek:

1. Ajánlások a Fenntartható fejlődés Bizottsága számára (2013. november 29.)

2. A Parlagfümentes Magyarországért Egyesület javaslata

az Allergia-Parlagfű Kerekasztal "Ajánlások a Fenntartható Fejlődés Bizottsága számára" című anyagának tervezetéhez

Az anyag "Kormányzati szinten" című szakaszát az alábbiakkal javasoljuk kiegészíteni:

- *Javasoljuk olyan jogszabályi módosítások és kormányzati intézkedések bevezetését, amelyekkel a parlagfű-felderítésnél, a parlagfű-bejelentések kezelésénél, a parlagfű-mentesítésnél, a parlagfű miatti bírságolásoknál, a közérdekű védekezéseknél az eljárások lényegesen egyszerűsödnek, gyorsulnak, az adminisztratív és bürokratikus elemek csökkennek. Az eljárásokra vonatkozóan olyan intézkedéseket javasolunk hozni, amelyekkel a pollenkoncentráció a parlagfűszezonban (augusztusban és szeptemberben) drasztikusan csökkenthető.*
- *Javasoljuk a pollenkoncentrációra vonatkozóan konkrét célértékeket és időütemezést meghatározni, továbbá a célértékek teljesüléséért felelős személyt, ill. szervezetet kijelölni.*
- *Javasoljuk intézkedéseket hozni a parlagfű-felderítés hatékonyságának (a mostani 1 %-ról) elfogadható szintre való növelése érdekében. Ennek keretében javasoljuk meghatározni a felderítés állami feladatait, és ehhez biztosítani a személyi és anyagi feltételeket. Javasoljuk továbbá meghatározni, hogy a lakosság milyen módon legyen bevonva a parlagfű-felderítésbe. Javasoljuk felelősök kijelölését, akik számon kérhetők a felderítetlen parlagfüves területek miatt.*
- *Javasoljuk meghatározni, hogy az állami szervek milyen szerepet vállaljanak, milyen módszereket alkalmazzanak a parlagfű-mentesítés és a parlagfümentes gazdálkodás ösztönzése, támogatása, ill. kikényszerítése érdekében.*

- *Javasoljuk olyan szervezési módszerek, időütemezés és mentesítési eljárások kidolgozását és bevezetését, amelyekkel a tömeges pollenkibocsátás minden évben a pollenszezon kezdete (augusztus közepe) előtt megelőzhető.*

A főnti javaslatokat az alábbiakkal indokoljuk:

Az elmúlt évek tapasztalatai, a különböző fórumokon lezajlott egyeztetések, viták, ill. a témával foglalkozó tanulmányok alapján a parlagfűprobléma megoldásának kulcsa viszonylag egyszerűen megragadható:

- a parlagfüves területeket időben föl kell deríteni;
- a földértett területeken időben (a tömeges virágzás előtt) el kell végezni a mentesítést;
- és mindezekhez kormányzati felelőst kell kijelölni, akin a főntiek számon kérhetők, és aki rendelkezik a célok eléréséhez szükséges (anyagi és jogi) eszközökkel.

A parlagfűprobléma megoldására irányuló, olyan fontos kezdeményezéseknek, mint pl. a pollenmonitorozás erőteljes támogatásának, a parcellaszintű felméréseknek, a korrektül működtetett PBR-nek is csak akkor van haszna, ha a felderítést és a mentesítést időben megszervezik, végrehajjtják, ha ezekre a kormányzat elegendő erőforrást biztosít, és ha van, akin ezek eredményessége számon kérhető.

A Kerekasztal nem helyettesítheti a kormányzatot, de sokat jelenthet, ha a készülő dokumentum rámutat a probléma lényegére és a megoldás alapelveire.

Budapest, 2013. november 20.

Parlagfűmentes Magyarországért Egyesület